

Stadsbyggnadsförvaltningen
Undersökning

Datum
2025-10-06

Diarienummer
PBN 2024-002365

Handläggare
Linus Pettersson

Undersökning om betydande miljöpåverkan för Detaljplan för Brandstation i Knutby

Bakgrund

När en ny detaljplan tas fram, eller en befintlig detaljplan ändras, ska kommunen ta ställning till om genomförandet av detaljplanen kan antas medföra betydande miljöpåverkan eller inte. För att ta reda på det, ska i princip alla¹ förslag till detaljplaner, eller ändringar i befintliga detaljplaner, genomgå en så kallad undersökning, enligt plan- och bygglagens 5 kapitel 11 a § och 6 kapitel 1 § miljöbalken.

I det fall detaljplanen bedöms medföra betydande miljöpåverkan ska en strategisk miljöbedömning genomföras och en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) upprättas. Miljöbedömningen utgör själva processen, som löper parallellt med planarbetet, med syfte att ge inspel kring möjliga anpassningar av planen, införande av planbestämmelser eller andra åtgärder som behövs för att minimera miljöpåverkan.

Syfte

Enligt 6 kapitel 1 § miljöbalken (MB) är det övergripande syftet med en miljöbedömning att integrera miljöaspekter i planering och beslutsfattande så att en hållbar utveckling främjas.

Detta dokument syftar till att, i inledning av planprocessen, bedöma och dokumentera planens potentiella miljöpåverkan. Om undersökningen kommer fram till att planens genomförande kan antas medföra en betydande miljöpåverkan innebär det att planen ska miljöbedömas och en MKB ska upprättas. Undersökningen utgör också underlag för avgränsning av miljöaspekter i MKB:n, i det fall beslut om betydande miljöpåverkan tas.

Undersökningen används också för att avgränsa vilka typer av miljöpåverkan som behöver beskrivas och hanteras vidare, även om planens genomförande inte bedöms innebära betydande miljöpåverkan.

Bedömning av betydande miljöpåverkan

I miljöbedömningsförordningen § 5 anges vilka omständigheter som kommunen ska utgå från vid undersökningen av om en detaljplan kan antas medföra betydande miljöpåverkan på miljön, hälsan, hushållning med mark, vatten och andra resurser. Var gränsen för betydande miljöpåverkan går är inte närmare preciserat. Kommunen måste göra en bedömning i varje enskilt fall.

Nedan ges några exempel på förutsättningar som kan bidra till betydande miljöpåverkan:

- Risk för negativ påverkan på riksintressen (Natura 2000/Riksintresse för naturvård, kulturmiljövård eller friluftsliv med mera)
- Risk för negativ påverkan på skyddade arter
- Risk för stor negativ påverkan på grundvatten
- Förorenad mark i kombination med risk för översvämning

Viktigt att poängtera är dock att det är den totala sammanvägningen av miljöpåverkan som ligger till grund för beslut om betydande miljöpåverkan. Även om ingen stor påverkan inom någon av ovanstående punkter skulle identifieras, kan en liten påverkan inom många aspekter ge en sammantaget stor påverkan, och därför resultera i betydande miljöpåverkan och behov av MKB.

Om förslaget till detaljplan innebär att planområdet får tas i anspråk för att anlägga större och särskilt komplexa projekt, kallas de för MKB-projekt, se plan- och bygglagen 4 kapitlet 34 §. Ett MKB-projekt är ett projekt som enligt plan- och bygglagen och miljöbalken ska miljöbedömas i en detaljplaneprocess där aspekterna i miljöbedömningsförordningen § 10-13 belyses. Exempel på MKB-projekt är till exempel ett industriområde, ett köpcentrum, en parkeringsanläggning eller spårväg. För fler exempel, se Boverkets webbsida.

Undersökningens tre delar

Enligt 6 kapitlet 6 § miljöbalken innebär undersökningen att kommunen identifierar omständigheter som talar för och emot en betydande miljöpåverkan i början av planprocessen. Denna del av undersökningen görs i detta dokument.

Därefter, i undersökningens andra del, samråder kommunen i frågan om betydande miljöpåverkan med de kommuner, länsstyrelser och andra myndigheter som på grund av sitt särskilda miljöansvar kan antas bli berörda av planen eller programmet.

Enligt 6 kapitlet 7 § miljöbalken ska kommunen, när undersökningen är genomförd, i ett särskilt beslut avgöra om genomförandet av planen, programmet eller ändringen kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Beslutet, som utgör undersökningens tredje del, ska redovisa de omständigheter som talar för eller emot betydande miljöpåverkan i miljöbalkens mening.

Beslutet ska göras tillgängligt för allmänheten. Enligt 6 kapitlet 8 § miljöbalken får beslutet om huruvida genomförandet av planen, programmet eller ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan inte överklagas. Däremot kan kommunen i ett senare skede göra en annan bedömning.

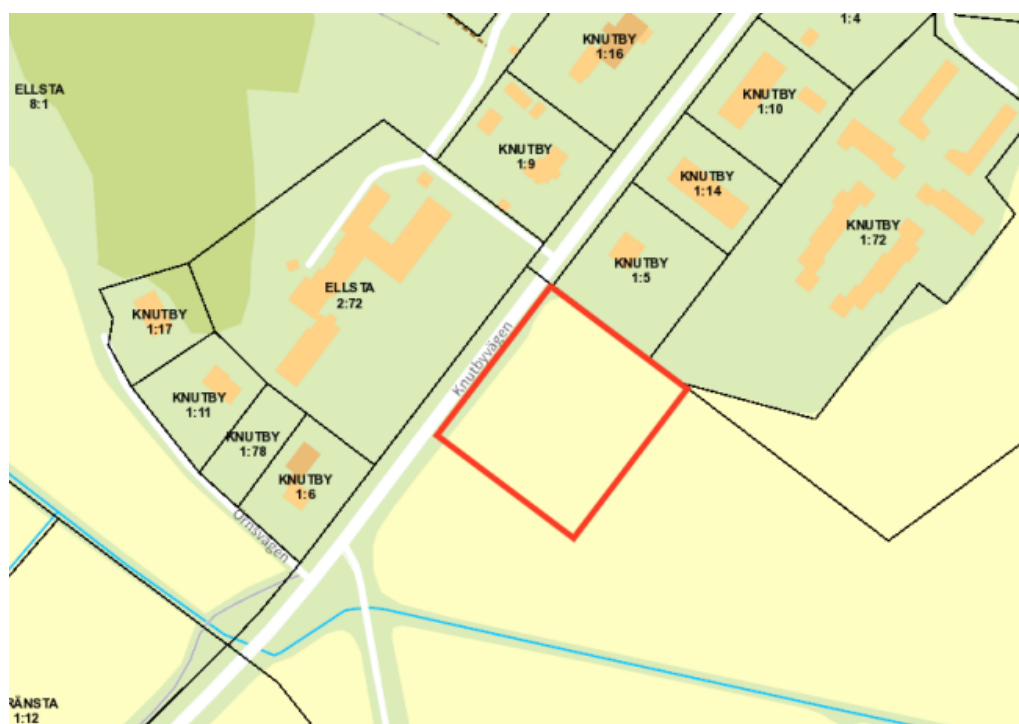
Planuppdraget

Syftet med detaljplanen är att möjliggöra en ny Brandstation i Knutby.

De nuvarande områdesbestämmelserna begränsar vilken markanvändning som är möjlig på fastigheten Knutby 1:1. Genom att möjliggöra en ny brandstation kan fastigheten användas för samhällsviktig service och bidra till utvecklingen av Knutby som prioriterad tätort.

Figur 1 Knutbys läge i Uppsala kommun.

Figur 2 Planområdets läge i Knutby, markerat med röd linje.

Planförslaget innebär en förändrad markanvändning då:

- Jordbruksmark planeras omvandlas till område för brandstation

Planförslaget innebär en ökad exploateringsgrad: Ja

Är föreslagen markanvändning förenlig med gällande översiktsplan:²: Ja

Planförslaget ingår i planprogram, fördjupad översiktsplan eller liknande, där miljöbedömning och miljökonsekvensbeskrivning redan genomförts: Nej

² Detta är kopplat till Miljöbalkens kapitel 3: "Grundläggande bestämmelser för hushållning med mark- och vattenområden, 1 § Mark- och vattenområden ska användas för det eller de ändamål för vilka områdena är mest lämpade med hänsyn till beskaffenhet och läge samt föreliggande behov. Företrädare ska ges sådan användning som medför en från allmän synpunkt god hushållning".

Bedömning av betydande miljöpåverkan enligt Miljöbedömningsförordningen

Nedan redovisas kommunens bedömning av betydande miljöpåverkan genom en beskrivning av planen och platsen, samt bedömning av påverkan. Utgångspunkten är bedömningskriterierna i 5 § miljöbedömningsförordningen 2017:966. Bedömningarna är preliminära och ny kunskap som tillförs planarbetet kan innebära att de behöver omvärderas.

Planen

Miljöbedömningsförordningen 5§ 1, a-d

I vilken utsträckning detaljplanen:	Kommentar
a) anger förutsättningar för verksamheter eller åtgärder när det gäller lokalisering, typ av verksamhet, storlek eller driftsförhållanden eller genom att fördela resurser	Detaljplanen ska möjliggöra för en brandstation med tillhörande övningsyta. Släckvatten från övningsytan ska tas omhand i slutan tank eller liknande.
b) har betydelse för de miljöeffekter som genomförandet av andra planer eller program medför	Om tillgång till brandvatten säkerställs kan detaljplanen underlätta för kommande detaljplaner i Knutby.
c) har betydelse för att främja en hållbar utveckling eller för integreringen av miljöaspekter i övrigt, eller	Detaljplanen möjliggör etablering av en brandstation i direkt anslutning till Knutby tätort. Verksamheten möjliggör för att räddningsinsatser kan ske lokalt. Detaljplaneområdet ska inkluderas i verksamhetsområdet för vatten, spillvatten och dagvatten. Anslutningspunkt till dagvattennätet behöver utredas närmare. Brandstationen ligger i direkt anslutning till busshållplats.
d) har betydelse för möjligheterna att följa miljölagstiftningen	Detaljplanen innebär att jordbruksmark tas i anspråk. Eftersom planområdet är mycket litet i förhållande till recipientens avrinningsområde, samt att dagvattnet leds en lång väg i dike från planområdet till recipienten bedöms inte exploateringen begränsa möjligheten att uppnå miljö kvalitetsnormerna för recipienten Söder-Giringen.

Slutsats gällande förändringar i samband med planen:

Detaljplanen innebär att oexploaterad mark tas i anspråk. Detta bedöms dock inte medföra negativ påverkan på miljö kvalitetsnormerna för vatten. Vatten från

översvämningsyta behöver tas omhand i slutan tank. Miljökvalitetsnormer för luft bedöms inte påverkas.

Platsen

Miljöbedömningsförfordningen 5§ 2, 8, 9.

2: Miljöproblem som är relevanta för planen, programmet eller ändringen

8: Det påverkade områdets betydelse och sårbarhet på grund av intensiv markanvändning, överskridna miljökvalitetsnormer, dess kulturvärden eller andra utmärkande egenskaper i naturen.

9: Påverkan på områden eller natur som har erkänd skyddsstatus nationellt, inom Europeiska unionen eller internationellt.

Fråga	Ja/Nej/Eventuellt ³	Kommentar
Berörs platsen av ställningstaganden kring mark- och vattenanvändning i ÖP 2016 angående: Dagvattenstråk Grönt stråk Viktigt grundvattenavsnitt Stort naturområde Grönområde Vattenförekomster vattendrag Vattenförekomster (sjöar, vattendrag)?	Nej	Knutby är utpekad som prioriterad tätort. Prioriterade tätorter ska utvecklas som inbjudande och levande lokalsamhällen som erbjuder tillgång till basservice för orten och omgivande landsbygd, ett varierat bostadsutbud, korta avstånd inom orten, närhet till omgivande natur och landsbygd samt goda pendlingsmöjligheter.
Berörs platsen av särskilda mark- och vattenområden av riksintressen enligt miljöbalkens kap 3 och 4?	Nej	Planområdet berör inga riksintressen.
Berörs platsen av näringar av nationell betydelse såsom jordbruksmark och skogsmark för produktionsskog?	Ja	Planområdet utgörs av jordbruksmark. Ställningstagande/motiv till ianspråktagande av jordbruksmark behöver redovisas under planprocessen.
Berörs platsen av skyddade områden enligt miljöbalkens kap 7 och 8?	Nej	

³ Välj alternativet eventuellt ifall ytterligare utredning krävs för att besvara frågan

Fråga	Ja/Nej/Eventuellt ³	Kommentar
Finns högt klassade naturvärdesobjekt i naturvärdesinventering (klass 1 och 2) inom eller i närheten av planområdet?	Eventuellt	Inga utpekade naturvärdesobjekt finns inom eller i nära anslutning till planområdet. Naturvärdesinventering har inte tagits fram.
Finns skyddade arter registrerade i Artportalen inom eller i närheten av planområdet?	Eventuellt	Två observationer av fåglar av skyddsklassad art (nivå 3) har gjorts 2013 respektive 2024, varav en var förbiflygande.
Berörs platsen av Uppsala kommuns känslighetsklassade områden för grundvatten (Riskanalys av Uppsala- och Vattholmaåsarnas tillrinningsområde ur grundvattensynpunkt, 2023). Om ja, ange känslighetsklass.	Nej	
Finns byggnad eller anläggning som är skyddad som byggnadsminne eller finns fornlämning enligt kulturmiljölagen (1988:950) inom området?	Nej	
Finns risker på platsen som behöver särskild hänsyn? Behövs särskilda utredningar, undersökningar skyddsavstånd med mera?	Ja	Väg 282 (Knutbyvägen) är utpekad transportled för farligt gods. Eventuella risker behöver beaktas under planprocessen.

Slutsats gällande skyddsvärden, känslighet, regleringar och risker som tillhör platsen:

Planområdet omfattas av jordbruksmark. Ställningstagande/motiv till ianspråktagande av jordbruksmark behöver redovisas under planprocessen.

Risker kopplade till närhet till transportled för farligt gods behöver undersökas.

Påverkan

Miljöbedömningsförordningen 5§ 3, 6.

3: de sannolika miljöeffekternas och det påverkade områdets utmärkande egenskaper

6: miljöeffekternas omfattning

Påverkan på miljön och människors hälsa vid genomförande av planen;

Miljöeffekt	Positiv eller ingen påverkan	Risk för viss negativ påverkan	Risk för stor negativ påverkan
Finns risk för påverkan på naturvärden , gröna värden / kilar, biologisk mångfald, växt- och djurliv?		Kanske, planområdet omfattar jordbruksmark. Naturvärdesinventering har ej utförts.	
Finns risk för påverkan på rekreation och friluftsliv ?	Nej, planområdet hyser inte några utpekade rekreativa värden idag.		
Finns risk för påverkan på kulturmiljövärden ?		Kanske, planområdet ingår utpekad kärna för kommunala kulturmiljöer, Knutby kyrka och prästgård (U49:1). Inga fornlämningar finns registrerade inom planområdet.	
Finns risk för påverkan på landskapsbild / stadsbild ?		Kanske, planområdet ligger inom landskapsbildskyddat område enligt den gamla naturvårdslagen. Exploateringen behöver motiveras under planprocessen.	

Miljöeffekt	Positiv eller ingen påverkan	Risk för viss negativ påverkan	Risk för stor negativ påverkan
Finns risk för påverkan på grundvatten – att miljökvalitetsnormer inte kan följas eller att riktvärden överskrids?	Nej, 2,5 kilometer nordöst om planområdet ligger en grundvattenförekomst som ligger inom vattenskyddsområdet Knutby. Grundvattenförekomsten ligger inte inom planområdet eller i så direkt närhet att den antas påverka statusen på förekomsten. Föroreningar med PFAS har påträffats i grundvattnet. Kompletterande undersökningar behöver genomföras.		
Finns risk för påverkan på ytvatten - att miljökvalitetsnormer inte kan följas, eller att riktvärden överskrids?	Nej, eftersom planområdet är litet i förhållande till avrinningsområdet och dagvattnet leds en lång väg i dike för att nå recipienten bedöms exploateringen inte begränsa möjligheten att uppnå miljökvalitetsnormerna för recipienten Söder-Giringen.		
Finns risk för människors hälsa eller miljön kopplat till risk och säkerhetsaspekter gällande översvämning och skyfall	Nej, planområdet bedöms inte riskera att översvämmas i framtiden. Det är viktigt att rinnvägar säkerställs vid justering av placering av byggnader samt att dike för fördröjning anordnas.		

Miljöeffekt	Positiv eller ingen påverkan	Risk för viss negativ påverkan	Risk för stor negativ påverkan
Finns risk för människors hälsa eller miljön kopplat till risk och säkerhetsaspekter gällande instabilitet, sättningar, erosion, ras och skred		Kanske, en geoteknisk undersökning har tagits fram och totalstabiliteten bedöms tillfredställande. Inga stabilitetsberäkningar har utförts och bör utföras och kontrolleras vid eventuellt djupa schakter eller större uppfyllnader. Antagna laster och översiktliga sättningsberäkningar visar begränsade sättningar.	
Finns risk för människors hälsa eller miljön kopplat till risk och säkerhetsaspekter gällande förorenad mark		Kanske, planområdet är konstaterat förorenat. Uppmätta metallhalter överstiger känslig markanvändning (KM) och utgör inte hälso- eller miljörisk för planerad markanvändning som bedöms motsvara mindre känslig markanvändning (MKM). PFAS har påträffats i grundvattnet. Kompletterande undersökning behöver utföras för att identifiera källan till föroreningarna.	

Miljöeffekt	Positiv eller ingen påverkan	Risk för viss negativ påverkan	Risk för stor negativ påverkan
Finns risk för människors hälsa eller miljön kopplat till risk och säkerhetsaspekter gällande utsläpp	Nej, detaljplanen om fattar plan för brandstation med tillhörande övningsområde. Släckvatten ska ledas till slutna tank vid övning.		
Finns risk för människors hälsa eller miljön kopplat till risk och säkerhetsaspekter gällande explosion		Kanske, planområdet ligger intill transportled för farligt gods. Eventuella risker behöver beaktas.	
Finns risk för människors hälsa eller miljön kopplat till risk och säkerhetsaspekter gällande strålning till exempel elektromagnetiska fält från järnväg, elnätstationer, kraftledning.	Nej, planområdet ligger inte nära anläggning mm som kan orsaka strålning.		
Finns risk för påverkan på människors hälsa till följd av buller från väg, järnväg, verksamheter, flygtrafik med mera (Miljökvalitetsnormer buller)	Nej, detaljplanen ska möjliggöra brandstation som inte väntas generera några större störningar utöver eventuella störningar vid utryckning.		
Finns risk för påverkan på människors hälsa till följd av vibrationer från tung trafik, järnväg med mera.	Nej, detaljplanen ska möjliggöra brandstation som inte väntas generera några större störningar utöver eventuella störningar vid utryckning.		

Miljöeffekt	Positiv eller ingen påverkan	Risk för viss negativ påverkan	Risk för stor negativ påverkan
Finns risk för påverkan på människors hälsa till följd av försämrad luftkvalitet (Miljökvalitetsnormer luft)	Nej, planområdet ligger i en mindre tätort och anslutning till öppet landskap.		
Finns risk för påverkan på människors hälsa till följd av djurhållning på grund av risk för allergener (närhet till stall, beteshagar med mera)		Kanske, området ligger på landsbygden. Närhet till djurhållning har inte undersökts.	
Finns risk för påverkan på människors hälsa till följd av ljusförorening från belysningsmaster vid verksamheter eller evenemangsplatser med mera.		Kanske, planläggning av brandstation med eventuellt behov av ljusanordningar.	
Finns risk för påverkan på människors hälsa till följd av lukt från avloppsreningsverk, pumpstation med mera.	Nej, detaljplanen möjliggör brandstation.		

Miljöeffekt	Positiv eller ingen påverkan	Risk för viss negativ påverkan	Risk för stor negativ påverkan
Finns risk för klimatpåverkan på grund av ökade utsläpp av växthusgaser, kopplat till förändrad markanvändning?		Kanske, detaljplanens genomförande innebär ett visst koldioxidutsläpp. Utsläppet sker i form av uppförande och drift av nya byggnader och anläggningar samt viss andel ökad biltrafik och tung trafik till och från planområdet. Planområdet ligger i direkt anslutning till en busshållplats vilket möjliggör för resurseffektiva persontransporter. En grön zon med icke hårdgjord mark i planområdets ytterkanter avses sparas.	

Slutsats gällande påverkan på miljön och människors hälsa:

Planområdet av landskapsbildskydd. Under planprocessen ska det motiveras på vilket sätt vi tar hänsyn till de värden som skyddet är tänkt att bevara samt motiveras varför vi gör åtgärder som inte går i linje med landskapsbildskyddet.

Eventuella risker kopplade till transporter för farligt gods behöver beaktas.

Sammanvägning av påverkan

Miljöbedömningsförfordningen 5§ 4, 5.

4: I vilken utsträckning det går att avhjälpa de sannolika miljöeffekterna

5: Miljöeffekternas gränsöverskridande egenskaper

Fråga	Ja/Nej/Eventuellt	Kommentar
Är det sannolikt att negativa miljöeffekter uppkommer på miljö, klimat, hälsa eller hushållning med mark, vatten eller andra naturresurser?	Eventuellt	Ett genomförande av detaljplanen innebär att jordbruksmark tas i anspråk. Detaljplanen kan påverka landskapsbildskyddet och ingår i kärna för kommunala kulturmiljöer. Behov av anpassningar för att inte påverka kulturmiljön och landskapsbilden negativt behöver motiveras närmare under planarbetet.
Är miljöeffekterna bestående, det vill säga icke reversibla?	Eventuellt	Detaljplanen innebär att oexploaterad jordbruksmark tas i anspråk. Ställningstagande/motiv till ianspråktagande av jordbruksmark behöver redovisas under planprocessen.
Kan ett genomförande av planen medföra att förebyggande åtgärder eller kompensationsåtgärder behöver vidtas?	Eventuellt	Inga konstaterade höga naturvärden finns på platsen. En naturvärdesinventering har inte genomförts.
Kan ett genomförande av planen som helhet, tillsammans med förväntad utveckling i omgivningen ⁴ , ge upphov till kumulativa negativa effekter ⁵ på miljön, hälsan eller hushållningen med mark, vatten och andra naturresurser?	Nej	Planområdet ingår inte i ett större utvecklingsområde.

Slutsats gällande sammanvägd påverkan:

⁴ Som styrs av andra planer och program

⁵ Kumulativ negativ effekt = flera mindre effekter som kan ge stora negativa effekter utan att de var för sig behöver innebära betydande miljöpåverkan

Planområdet omfattas av landskapsbildskydd och ingår i kärna för kommunala kulturmiljöer. Eventuellt behov av att anpassa bebyggelsen avseende exempelvis placering, utformning och gestaltning behöver studeras närmare under planarbetet.

Detaljplanen innebär att oexploaterad jordbruksmark tas i anspråk. Ställningstagande/motiv till ianspråktagande av jordbruksmark behöver redovisas under planprocessen.

Samlad bedömning

Stadsbyggnadsförvaltningen bedömer att ett genomförande av detaljplan för Brandstation i Knutby inte kan antas medföra risk för betydande miljöpåverkan. Därmed behöver en strategisk miljöbedömning och miljökonsekvensbeskrivning enligt miljöbalken 6 kapitlet inte genomföras.

Stadsbyggnadsförvaltningen bedömer inte att de mer omfattande kriterierna som listas i 10 § MBF behöver beaktas då planområdet inte kommer tas i anspråk för åtgärder som listas i PBL 4 kap 34 § andra stycket. Stadsbyggnadsförvaltningen anser inte att förslaget till detaljplan är ett så kallat "annat stadsbyggnadsprojekt".

Stadsbyggnadsförvaltningen